

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. III. An Summi Pontifices in omni lege Canonicâ, à Concilijs etiam Oecumenicis editâ, possint ex justa causa dispensare?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

unum etiam Ecclesiasticum præceptum ex toto solveretur. Attamen in particularibus casibus pro rationabilium causarum exigentiâ id facere, non tantum alienum non est, à Legiſ. Æternæ transcendentis in leges humanas transfusâ obligatione, sed huic vel maximè convenit, dum ad eam attenditur rationem, qualem respicit, & promovere curat ipsa Lex Æterna.

§. III.

An Summi Pontifices in omni lege Canonica, à Concilijs etiam Oecumenicis editâ, possint ex justa causa dispensare?

Argumenta in utramque partem referuntur ac expenduntur, unâ conclusione super ipsam reflexivâ.

ARGUMENTUM I.

14. **EX** parte adversa licet argumentari. Magnum rationis pondus ex se ipso elucere sub illis Cleri Gallicani verbis, quod nempe ad Apostolicæ Sedis amplitudinem pertineat, ut statuta & consuetudines tantæ Sedis, & Ecclesiarum confessione firmatæ, propriam obtineant stabilitatem. Nunquid ergo hinc inferre licet, Papam non posse dispensare in ijs sacris Canonibus, qui velur fundamenta, nervique sunt Ecclesiasticæ disciplinæ, & quibus per indulgentiam sublatis, corrueret splendor ac decor Ecclesiæ?

Responsio.

15. **A**uthor Regalis Sacerdotij lib. 4. §. 4. respondet, illius argumentationis consequens admittendo ex integro, idque firmando ex eleganti Papiniani consulto lib. 15. ff. De conditionib. institut. inquirunt: *Quæ facta lædunt pietatem, existimationem, reverentiam nostram, & contra bonos mores sunt, nec facere nos posse, credendum est; veluti habetur etiam in lege 29. ff. De jure dotium.* Unde prædictus Auctor instigat nos, ne ij simus, qui minorem honesti sensum, curamque, quam Ethnicus ille, habeamus, Pontificisque Maximi autoritatem, quæ muniendæ, proferendæque virtuti à Deo est constituta, adversus rationem, ac virtutem armare velimus, contrariantibus ipsismet etiam Summis Pontificibus, inter quos S. Leo Papa epist. ad Rusticum Narbonensem Episc. in cap. 2. dist. 14. Sicut quædam sunt, inquit, quæ nullâ possunt ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione ætatum oporteat temperari: illa consideratio semper servata, ut in ijs, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum invenitur adversum.

Gelasius Papa epist. ad Episcopos per Lucaniam constitutos in cap. Etsi illa. 1. q. 7. Etsi illa nonnumquam sinenda sunt, quæ, si cæterorum constet integritas, nocere sola non valeant: illa tamen sunt magnoperè præcavenda, quæ recipi, nisi manifestâ de-

coloratione non possunt. Ac, si ea ipsa, quæ nulli detrimento aliquoties indulgenda creduntur, vel rerum, temporumque cogit intuitus, vel acceleratæ provisionis respectus excusat; quanto magis illa nullatenus mutilanda sunt, quæ nec ulla necessitas, nec Ecclesiastica prorsus extorquet utilitas?

Objectio.

Instari potest ex parte adversa. Faciliorem esse hoc sæculo sacrorum Canonum, atque sanctionum Conciliarium relaxationem, quam disciplinæ Ecclesiasticæ nervus videatur admittere, atque in hoc distendi Cleri Gallicani curam, ut scilicet statuta & consuetudines, Apostolicæ Sedis, & Ecclesiarum confessione firmatæ, propriam obtineant stabilitatem.

Responsio.

Ita rem se habere, optimè respondet Auctor Regalis Sacerdotij cit. lib. 4. §. 3. cum congruente tam energe Ecclesiam Gallicanam retorsione. Quæ enim terra est, inquit, Canonum, legumque tam observans, quæ nullis privilegijs, ac libertatibus à Sede Apostolica contra Canonum, legumque severitatem muniatur? Sacerdotia Regum in Gallia arbitrio permittitur: multa beneficia in unum collata; ordo Ecclesiasticus toties non Principum tantum obsequijs, sed imperijs, legibus, foro subiectus: ejusdem Ordinis Ecclesiastici bona ac facultates, tributis, collectis, stipendijs exposita; monasteria in Commendas, foro subiecta: multaque alia Canonibus non utcumque, sed enixissimè veita, ac gravissimis poenis sancita.

Numquid verò in Gallijs absque ullis sacros Canones offendendi metu hæc peraguntur, quod privilegijs se tutos arbitrentur, pro quibus privilegijs, & pro hac ipsa contra sacros Canones vivendi libertate, velut pro aris, focusque pugnatur. Non ergo, inferre ille Auctor, ea Canonicam severitatem molliendi potestas, in Sede Apostolica ipsis tam invisâ est, quam tam laxo sinu admittunt, & admittam tam in amoribus habent, ut nil minus, quam eam vel levissimè offendi patiantur. Imò, si Pallavicino Cardinali, in Historia Concilij Tridentini fides habenda est, (& verò habuit quàm maximam P. Maymbourg, qui in historia Lutheranismi hujus testimonijs unicè gaudet) potissima causa Concilij in Gallijs non admissi, ea fuit, quod timerent, eo semel recepto, antiquos juxta Canones, eorumque observantiam, quæ à Concilio imperabatur, recipi, oportere, abolitis libertatibus ac privilegijs, quæ adversus Canonum antiquam disciplinam illi Regno Pontifices dederant. Res sic habuit. Henricus Magnus & promiserat, & juraverat, Concilium recipere. Eo interfecto, Medicea Regina nunquam, ut illud in Regnum admittiret, pervinci potuit, varijsque artibus urgentem Pontificem ludificata est.

Primò: Ignota sibi Decreta Tridentijs; tempore aliquojs pervidendis opus esse: Deinde: Tri-

dentium necdum à Papa confirmatum: expectandam ergo confirmationem. Postea: Regem Hispanie recipiendo Concilio adhuc cunctari; cur ergo Galli properarent? Deinde: A Pio Pontifice primum Gallico Oratori locum, primaque sedes ante Hispanum negari, que tamen antiquissima possessionis jure debebantur, cur ergo gratificaretur Pontifici Gallia, cum ab illo ledatur? Tandem: Hæreticos Hugonotos Concilio obniti, eoque promulgato, graviter offensum iri, Regno in periculum & discordias adducto. Hactenus Gallorum exceptiones. Celsarunt hæc omnia. Concilium Hispania recepit, Papa confirmavit, tempus deliberandi fluxit, loci prærogativa Gallis concessa, Hugonotti excisi, nec ullus ab ijs metus, & tamen Concilium exulat, quæ causa? Cardinalis Ossatus Regis Christianissimi Orator in suis Epistolis Gallicè editis, & Pallavicinus lib. 24. Hist. Triad. 6. 10. & 11. hæc dicunt renuendi Concilij veras causas esse. Quod Concilium plurimatim Beneficiorum & Commendas severè prohibeat, multaque statuatur pro immunitate Ecclesiæ, quibus libertatem Ecclesiæ Gallicane, ejusque privilegia offensam iri, Galli formident. Galli ergo plus privilegijs indulgentiæ Pontificis Romani obtentis, quam Canonibus delectati, eadem constantia, quæ Concilium petierant, petitum postea repulere, adeo sibi à Patrum disciplina timebant, quam nunc Pontifici objectant, ejusque dispensationibus impenetrabilem, inaccessam volunt, ut mirari planè lubeat, quæ causa sit, Canones tam subito dulces, mellicolique Gallis evasisse, à quibus non multis retrò annis tantum abhorrebant. Enimverò Pontifices hæc adversum Canones dispensandi potestate haud ægrè cessuros credimus, si tam facile Galli privilegijs cedant, quæ à Summis Pontificibus contra Canones acceperunt.

ARGUMENTUM II.

EX parte adversalicer 2. argumentari. Ad sacrorum igitur Canonum, Conciliariumque sanctionum custodiam, oportere saltem, Summos Pontifices invigilare, ne absque causa proportionata dispensent.

Responsio.

ITA profectò observandum esse, respondet præcitatus Author dist. 5. 4. n. 2. solidà isthac ductus ratione, quod leges Canonice dispensare absque legitima honestaque causa, esset imprudens, noxia, disciplinæ adversa, repugnansque obligationi, quæ tenentur Pontifices, proprias, ac Antecessorum leges observare, & officio Papæ, cujus est, Canones custodire, non violandos exponere, & etiam juramento, quo se, cum Pontificatum ingreditur, obstringit.

Adstipulantur huic assertioni ipsorum quoque Pontificum ac Cleri Romani testimonia. Ita enim habet Clerus Romanus in Epist. ad S. Cyprianum Episcopum in cap. absit. dist. 50. Absit à Romana Ecclesia, vigorem suum tam profanè facilitate dimittere, & nervos severitatis, eversâ

fidei majestate, dissolvere, ut, cum adhuc non tantum jaceant, sed & cadant everforum fratrum ruina, properata nimis remedia communicationum utique non profutura præsentur, & nova per misericordiam falsam vulnera veteribus transgressionis vulneribus imprimantur, ut miseris ad everionem majorem eripiatur & penitentia. Vbi enim poterit indulgentiæ medicina proficere, si etiam ipse medicus, interceptâ penitentia, indulget periculis? Si tantummodo operit vulnus, nec sinit necessaria temporis remedia conducere cicatricem? Hoc non est curare, sed, si dicere verum volumus, occidere.

S. Damasus Papa Epist. ad Aurel. Carthagin. Episc. quæ habetur præfixa Tom. 1. Concilior. Violatores voluntarij Canonum graviter à sanctis Patribus judicantur, & à Spiritu sancto (cujus instinctu ac dono dictati sunt) damnantur: quemadmodum blasphemare Spiritum sanctum non incongruè videntur, qui contra eosdem sanctos Canones non necessitate compulsi, sed libenter (ut præfixum est) aliquid aut protervè agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus spontè consentiunt. Talis enim præsumptio manifestè unum genus est blasphemantium Spiritum sanctum, quemadmodum (ut jam prælibatum est) contra eum agit, cuius impulsu & gratiâ idem sancti editi sunt Canones. Diabolica verò nequitia plerisque subtiliter fallere solet, & ita quorundam imprudentiam per similitudinem pietatis seipsum illudit, ut pro salutaribus nocitura persuadeat. Idcirco norma sanctorum Canonum, qui sunt Spiritu Dei conditi, & totius mundi reverentiâ consecrati, fideliter à nobis est scienda, & diligenter tractanda; ne quovis modo sanctorum Patrum statuta absque inevitabili necessitate, quod absit, transgrediamur; sed fidelissimè per ea gradientes, cum eis, qui eos instructu Divino considerant, mercedis gloriam & laboris cumulum, eorum meritis, auxiliante Domino, habere mereamur.

Hadrianus II. Papa Epist. ad Basilium Macedonem Imperat. Neque enim nobis moris est, ut pro libitu proprio paternis sanctionibus abutamur, quemadmodum quibusdam, qui apud vos summa rerum Ecclesiasticarum gubernacula moderantes, tunc Synodorum statuta, vel etiam Apostolicæ Sedis decreta proferunt, cum vel alios ledere, vel se juvare concupiscunt. Et hæc tunc sub silentio tegunt, quando fortasse contra se, vel pro alijs proponerentur, si nostra, more priorum, æquitas in vestra urbis Præsules majorum regulas obviantes commoveri severius voluisset. Quamvis multa instantia, & certamen viri prudentissimi & religiosissimi Egumeni, ac vasorum sacrorum custodis Theognosti, qui de pietatis nostræ virtutibus, & probabilitum morum insignibus, & trophaorum triumphis, atque beneficiorum vestrorum piè sibi præfectorum multitudine nos plurimum relatione sua letificavit, & qualiter diebus vestris supervno brachio, atque studio, & solertia vestra Christianitas prosperetur, enarrans multimodas laudes sanctæ Trinitati reddendas, & gratias alacriores exhibuit; ad postulatam divinitus muniendo Imperio vestro concedenda nos supra modum efflagitaverit, & ultra quam dici possit, solito & prisco more, ac pro Ecclesiasticis utilitatibus frequenter impenso, crebris suggestionibus instigavit: super quibus tamen propter jam designatam causam nec annuere possumus, nec quidquam

quam

quam, præter quod jam evangelizatum est, ullo modo definit.

Objectio.

21. **I**Nstari potest ex parte adversa. Anne igitur grave sit piaculum, si absque causâ proportionatâ Summus Pontifex dispense in Canonicis, seu Conciliaribus sanctionibus?

Responsio.

22. **I**ta reverâ dicendum est, dispensationem Summi seu Principis, seu Pontificis in lege etiam propriâ, si fiat absque legitima causâ, ex genere suo esse peccatum mortale; veluti 10. 2. *Theologiæ nostræ q. 17. art. 2. contr. 3. à n. 6.* probamus. Etenim peccatum ex genere suo mortale est, quod intra speciem suam admittit materiæ gravitatem, sub quâ contrahatur culpa lethalis. At eo ipso, quod potestatem legislativam acceperit Princeps supremus, & Civilis quidem à Republicâ, Ecclesiasticus autem à Christo, sub quasi contractu ad utendum illâ in ædificationem, non autem destructionem: idcirco in legibus propter Publicum Bonum latis dispensando absque causâ, fit reus fidelitatis violatæ, vi cuius tenetur curare Bonum publicum. At intra hanc peccati speciem potest de naturâ suâ dari materiæ gravitas, sub quâ concessio frequentioris dispensationis vel ex hoc capite posset grave nocuumentum asferre Reipublicæ, quod lex inde vilesceret, sacro Concilio Tridentino *Sess. 25. cap. 5. de Reform. arcestante, Quod dispensare nihil aliud sit, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum præbere.*

23. Hinc autem evincitur, quod dispensatio, saltem frequentata, non tantum per accidens, sed per suam intrinsicam naturam possit vergeri in damnum notabile Reipublicæ, utpote cuius salus subsistat ex observantiâ legum. Quamvis proinde ista materiæ gravitas non ex unâ, alterâve duntaxat dispensatione constet, accretione tamen potest ex eius frequentatione. Ergo ex genere suo est peccatum mortale, quatenus non tantum ab extrinseco: sed ex naturâ suâ pertingere potest ad culpam mortiferam.

CONCLUSIO.

24. **S**ummi Pontifices potestatis suæ Apostolicæ plenitudinem moderantur hoc ipso secundum Canones Spiritu Dei editos dum non nisi ex causâ rationalis ac proportionatæ exigentiâ in constitutionibus Canonis seu Pontificis, seu Conciliaribus dispensant.

Explicatur ex sacro Concilio Tridentino *Sess. 25. de Reformat. scrio & graviter præcaute adversus sacrorum Canonum relaxationes, ne utquam faciendas, nisi ex iusta causâ, vel etiam majoris utilitatis exigentiâ. Ita habet præcitatum decretum: Sicut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, ut plenius eventibus casibus & necessitatibus pro communi uti-*

litate satisfiat: sic frequentius legem solvere, & xemploque potius, quàm in certo personarum, rerum, que delectu, presentibus indulgere, nihil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant universi, sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè observandos. Quod si surgens, iustitiamque ratio, & major quandoque utilitas postulaverint, cum aliquibus dispensandum esse: id causâ cognitâ, ac summâ maturitate, atque gratis, quibuscunque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio irreptitia censetur.

PROBATIO I.

Quâ ostenditur, antiquæ Ecclesiæ moribus ac institutis esse consentaneum, ut ex causa iusta dispenseretur in Canonicis sanctionibus.

Hunc enim dispensandi morem antiquitus jam comprobatum probant testimonia inter Canones relata, & congesta per industriam Authoris Regalis Sacerdotij cit. lib. 4. §. 3. n. 2. Nempe Leo Papa *Epist. 85. cap. 1. ad Episc. Africæ in cap. Exigunt. 1. q. 7. Exigunt, inquit, causâ, ut non solum in tales Præsules, sed etiam in ordinatorum eorum ultio competens proferatur. Sed circumstant nos hinc mansuetudo clementiæ, hinc censura iustitiæ, ut creâmus delicta quedam utique toleranda; quædam verò penitus amputanda. Illos ergo, quorum proventus hoc tantum reprobationis incurrit, quod ex laicis ad officium Episcopale electi sunt, locum suum tenere permittimus; non projuvantes apostolicæ Sedis statutus, nec beatorum Petri regulas solventes: quia remissio peccati non dicitur licentiam delinquendi; nec quod potuit aliquâ ratione concedi, fas erit, amplius impune committi: ut quod ad tempus præ lenitate concessimus, iustâ posthac ultione puniamus.*

Innocentius III. ad Archidiaconum Bituricensis in Gallia in cap. *Litteras. 13. De restit. spoliat. In gradibus consanguinitatis Divinâ lege prohibitis restituti aditus præcludatur; sed constitutione interdictis humanâ restituti locum habeat cum effectu, cum in illis dispensari non possit, & in istis possit dispensari, sicut B. Gregorius, & multi alij dispensarunt.*

Idem Innocentius III. *Epist. ad Prepositum, & Capitulum Cameracense in cap. Proposuit. 4. De conc. præb. Licet autem intentionis nostræ non sit, investituras de vacaturis sacras contra Canonum instituta ratas habere, qui secundum plenitudinem potestatis de jure possumus supra jus dispensare, &c.*

Idem in *Epistola ad Archiepisc. Cantuariensem in cap. Innotuit. 20. de elect. Quamvis autem Canon Lateranensis Concilij ab Alexandro Prædecessore nostro editus non legitime genitos adeo persequatur, quod electionem talium innuit esse nullam: Nobis tamen per eam adempta non fuit dispensandi facultas, cum ea non fuerit prohibentis intentio, qui successoribus suis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari post eum, imò eodem sancturis potestate.*

Idem Decano, & Capitulo Arrelegavensi in Gallia in cap. *Inter. 2. de transi. Episc. Nos in-*

tuentes, quod licet sibi minus consecrationis impensum, nec prioris Ecclesie ipsam Pontificem fecerit, nec secunda: cum ad primam non fuerit consecratus, & ad secundam (priori vinculo perdurante) non potuerit canonicè consecrari, adhuc conjugaliter alteri alligatus, et tam à vinculo prioris Ecclesie, quam à panâ suspensionis penitus absoluto, de benignitate Sedis Apostolicæ duximus concedendum, ut priori consensu hætenus perdurante, Andegavensem Ecclesiam studeat gubernare.

Honorius III. ad Episcopum Ventensem in cap. Ex parte. 3. de Capell. Monach. Cum autem id obviet Lateranensi Concilio, de quo nulla mentio est in litteris ante dictis, fraternitati tuæ breviter respondemus, quod hujusmodi litteras ab Apostolicâ Sede non credimus emanasse. Quod si per occupationem forsitan emanaverint, nolimus per hoc derogari Concilio supradicto. Potest ergo Summus Pontifex Concilio generali derogare, si in clausulâ derogatoriâ hujus faciat expressam mentionem. Quod etiam in loco mox citando habetur.

Idem Innocentius III. in Concilio Lateranensi in cap. Nonnulli. 28. de Rescript. Cum autem per iudicium injurijs aditus patere non debeat (quas observantia intercedit) statuimus, ne quis ultra duas diœceses extra suam diœcesim per litteras Apostolicas ad iudicium trahi possit, nisi de assensu partium fuerint impetratæ, vel expressam de hac constitutione fecerint mentionem.

Hadrianus II. Papa in epistola ad Basilium Imperatorem, quæ in octava Synodo Act. 1. recitata est, & à Patribus probata. Verum quia pietas tuâ cum Ecclesiasticâ misericordia nos circa illos ad id, quod humanus est, exhortatur: nolimus ignorare, quoniam ultra, quam dici possit, hunc, fateor, matore comprimimus, immensoque dolore confringimur, eos nimirum non solum beatæ memoriæ Decessoris mei Papæ Nicolai, quibus & episcopi subscripsi, justis sanctionibus circiterimè percellentibus, verum etiam sanctorum Patrum regulis severissime, seu quodammodo peremptorie punientibus. Verum tamen propter pacem facilis obtinendam, propter que tantam multitudinem, si tamen respicerint, misericorditer liberandam (ut cum sancto Gelasio Papa dicamus) necessariâ rerum dispensatione constringimur, & Apostolicæ Sedis moderamine convenimus, sic Canonum Patrum decretâ librare, & retio Præsulum, Decessorumque nostrorum præcepta metiri, ut, que præsentium necessitas temporum restituantis Ecclesijs relaxanda deposuit, adhibita consideratione diligentis, quantum fieri potest, temperemus: quod & nos, quâ possimus pro lucrandis fratribus ratione profectus, & temporum necessitati consulendo, penitus imitari: Photij dumtaxat ordinationem ab hujus moderamine pietatis excipientes, eamque passim, & præter examen nullatenus admittentes.

PROBATIO. II.

Quâ id ipsum demonstratur ex antiqua, & continuata SS. Ecclesiæ praxi.

26. Hanc enim ostendit inductio exemplorum per singularem industriam Authoris Regalis Sacerdotij cit. §. 3. n. 4. adductorum,

cujus viri argumentum haud dedignatur, facere nostrum, dum unè intenti sumus, ut veritas sive per nostra, sive per aliena argumenta innotescat. Anno igitur 434. Cælestinus Papa contra Canones Nicæni Concilij 15. & 16. (qui habentur causâ 7. q. 1.) petente Theodosio Imperatore, Proclum Episcopum Cycizenum transfert ad Sedem Constantinopolitanâ. Socrates lib. 7. cap. 39. Baronius ad hunc annum n. 1. Anno 479. Simplicius Papa permittit contra Canones Nicæni Concilij Stephanum Episcopum Antiochenum, non Antiochiæ, sed Constantinopoli eligi, idque turbas, cædesque, quæ ab Eurychianis imminabant, vitandi causâ; acceptâ prius tamen à Zenone Imperatore cautione, hanc concessionem per vilegijs Ecclesiæ Antiochenæ innoxiam fore, nec in jus & exemplum ab Archiepiscopis Constantinopolitanis (nam conabantur) deductum iri. Vide Epistolam Simplicij Pontificis 13. ad Zenonem Augustum & Acacium Patriarcham, quæ est 15. ealque recitat Baronius.

Anno 871. Ignatius Patriarcha, missis Romam Legatis, ab Hadriano II. dispensari cupit, laxarique octavæ Synodi Decreta, quibus à sacris dignitatibus prohibebantur, quos Photius promovisset, qui que ausi essent, sententiæ in Nicolaum Pontificem dictæ subserbere. Verba applicantium sunt.

Deinde quoque super Theodoro, qui à nobis quidem consecratus est Metropolita Carie: multum enim laboravit, & afflictus est ab initio injuste & ini, ue dejectionis nostræ: in novissimis verò cum miser Photio conveniens propter ejus immensa tormenta, que sibi restitibus inferebat, consensit, & usque ad ultimum ipsius diem, repenitens nihilominus rursus corde contrito, & spiritu humilitatis veniam expetivit: prohibuerunt cum sacerdotio fungi quoquo modo sanctissimi vicarij Almitatis vestra, eod quod subscripserit, ut ferebantur, in eam, quæ facta est ab infelicissimo Photio quasi depositio beatissimi & optimi Patris nostri Nicolai decessoris Sanctitatis tue. Hæc sunt, de quibus rogamus Sanctitatem vestram, ut, si possibile sit, utatur verbo dispensationis & misericordiæ in his, cum alia omnia optimum & commodum finem & dispositionem susceperint. Habetur integra Epistola post actâ octavæ Synodi. Negavit Hadrianus, tam graves sibi causas videri, ob quas à Patribus octavæ Synodi statuta rescindi, oporteret. Repetita igitur Anno 886. à Stiliano Metropolita Neocæsareæ ad Stephanum Papam preces, quarum hæc summa fuit: Quoniam verò scimus, quod à vestra Apostolicâ Sede corrigi, & juxta Canones corrigi debemus: hæc de causâ humilibus his nostris litteris tuam oramus Venerabilitatem, ut misericorditer nobiscum agas, cum populo videlicet, qui non sine rationabili causâ Photij ordinationem recepit, ut ne, qui Apostolicæ Sedis Legatos Rodaldum & Zachariam, qui initio Photium confirmarunt in Constantinopolitana sede, deinde Eugenium & Paulum, qui secundâ vice cum Photio communicarunt, excepit, unâ cum Photio interitu damnetur, ne alius infinitus numerus ab Ecclesia pellatur: hoc enim facere consuevit Ecclesia. Oecumenica enim Synodus quarta Dioscorum iniquitatis principem, & auctorem, Flavianus interfecitorem, beati

videlicet Patriarchæ Constantinopolitani, damnavit & homicidam, & hæreticum, ut qui ausus est sanctissimo Papæ Leoni excommunicationem irrogare, eos verò, qui à Dioscoro fuerant ordinati, vel lapsi fuerant, cum tamen pietatis scèlatores fuissent, per penitentiam eos suscepit. Nicæna etiam septima Synodus auctores hæresis Iconomachorum admisit. Quapropter decet etiam tuam singularem virtutem, Photium quidem tanquam ab initio schismaticum, & à schismaticis illegitimè ordinatum, & propter alia multa, quæ operatus est mala, expellere, eos verò, qui ab ipso decepti sunt, misericorditer cum illis dispensari rogamus, ut Ecclesiæ Constantinopolitanae pax & tranquillitas ita restituatur, & non alij quidem Apollo, alij Cepha sint, & alij Pauli, & sic unum Corpus Ecclesiæ dividatur, sed omnes unanimes, tanquam unum Caput habentes Christum Deum & Salvatorem omnium nostrum, omnes communiter illi laudes offeramus, & ejus præcepta similiter prædicemus. Neque propter unum hominem peccatorem tantus numerus pereat. Sed morante adhuc Stephano, & postea morte sublato, tandem à Formoso Pontifice Orientali Ecclesiæ, quæ preces in communem causam lociaverat, facta est gratia; verba Pontificis ad Stilianum hæc sunt: Oportebat, istam Ecclesiam, in qua talia deprehenduntur scèla, gravissimas dare penas, ut hujusmodi pœnis vestra Ecclesia purgaretur. Continet autem nos benignitas, & fratrum dilectio, quæ nobis persuadet, ut alia quidem toleremus, alia verò omninò è medio tollamus. Quapropter misimus è latere nostro Religiosissimos Episcopos Landenulphum Capuanum & Romanum, quibuscum sanctitatem etiam tuam hortamur convenire, nec non Theophylactum Metropolitanum Ancyra, & Petrum fidelem nostrum: ut ita ante omnia in Photium prævaricatorem, & legum eversores sententia à Prædecessoribus Oecumenicis Pontificibus ante omnia Synodicè prolata, nec non à nostra humilitate confirmata, perpetuo tempore immutabilis permaneat. Cum is verò, qui à Photio fuerant ordinati, misericorditer nos gerentes, decernimus, ut oblati libellis, se deliquisse, fateantur, & penitentiam veniam deprecantur, pollicentes, se nunquam tale quid commissuros. Deinde his peractis, quæ sequuntur omnia, quæ nostris litteris mandata conspiciuntur, unâ cum prædictis viris sanctitas tua peragat, nec diminuendo, aut commutando. Ita enim & à nobis, & à Reverentia tua in communionem fidelium receptis ut laicis, scandalum delebitur.

S. Martinus Papa contra Canonem Apostolicum in casu necessitatis bigamum ad Minores, imò etiam ad Subdiaconatum admittit in cap. Lector. dist. 34. Nec obstat cap. Nuper. De bigamis, quo non absolute potestas in bigamia dispensandi negatur, sed tantum, eam facile non concedi, innuitur.

S. Gregorius Magnus circa annum 601. contra antiquos Canones, ac etiam Concilij Lugdunensis, qui usque ad septimum consanguinitatis gradum matrimonia vetabant, cum Anglis dispensat, ut habetur in cap. Quædam lex. 35. q. 5.

27. Patet ergo ex hætenus citatis Canonibus, usque Ecclesiæ perpetuo, semper hanc dispen-

sandi potestatem penes Romanum Pontificem fuisse, eumque, qui negat, aut nimia rerum ignorantiâ laborare, aut nimia præfidentia, perinde ac si credere tu possis, aut alteri periculum velis, lucem in meridie, in mari aquam non esse: imò si Canones, si experientia cessent, an non hoc ipsum ratio ipsa convincit? Leges enim locis, hominibus, temporibus aptantur, quæ sicut variant, ita legem variari, aut hæsti, oportet; ridiculus sit nauta, qui aliter ventis spirantibus, non ipse vicissim aliter velum inflectat; quando ad portum venturus, si auris, undæque non pareat? Lex, quæ multis profuit, non paucis nocuerit: quæ centum retrò annis severitate animos continuit, eadem leveritate incitabit, legumque contemptum inducet, nisi molliantur: alij sunt præpotentes, qui leges non ferunt; laxandæ ergo sunt, minorique malo majus avertendum: alij sunt, quorum imbecillitas legibus opprimatur potius, quam juvatur; ergo mitigandæ sunt leges, nec onus addendum jam cadentibus: alij, quos legum obsevantia matrimonij, pace, religione, fœderibus arceat, quæ sit crudelitas, & illos tam multis malis, & Rempublicam aliqua indulgentiâ non eximere? Omnium pedibus eundem calcem, omnium moribus idem pharmacum aptabis, idemque, ut dici solet, omnium oculis collirium? Ergo tam Rempublicæ aliqua necessitas est dispensatio, quam animo aliqua quies, corpori aliqua à laboribus feriatio. Cui ergo dispensatio committitur? Omnibus? Nullæ leges erunt, aut nulla legum obsevantio. Nulli hoc humanæ conditioni, totque necessitatibus plus quam durum, nihil sperare posse. Concilio? Serum, rarumque remedium, morbo in dies medicinam postulante, & plerumque nec moras patiente. Alicui? & cui parcius, quam uni? tutius, quam communi Pastori? melius potiusque, quam vicario Christi? Aut ergo nulla dispensatio admittenda est; quod plus quam inhumanum: aut aliqua concedenda, & nulli magis honestusque, quam Romano Pontifici; nam si hunc excludas, multo magis alios excludes, minori potestate, minori gratiâ, Dei que spiritu minus instructos.

S. IV.

Corollarium.

EX dictis inferitur hoc indubitatum summum, quod lex humana, quantumvis iusta & salubris, utpote ex voluntate Legislatoris dependens, possit equidem valde abrogari tum ab illo, qui eam tollit, tum ab ejus successore, quippe habente eandem cum primo Legislatore potestatem; veluti tradit S. Thomas 1. 2. q. 97. art. 1. conformiter Legi 1. ac 2. ff. De constit. Princip. & cap. Alma mater. De sent. excomm. in 6. Nihilominus utilia obligatio etiam particulariter per dispensationem faciendâ licitè peragatur, absque notâ abusûs potestatis & jurisdictionis, quæ respicit publicam utilitatem, tum ne interveniat periculum agendi adversus vim conscientiarum.

diriguntur, ex legibus...
quoque concilientur...
obligationem...
propterea necessarium...
quæ respicitur B...
ex illis. 1. ff. I...
tit. De constan...

DISQ

In nov. Pa...
rum ju...

Causa, præ...
presidenti a...
referretur ab Au...
licana lib. 2. cap...
veritatem, illi...
congregatos, r...
referre tum in...
Summi Pontif...
ab ea censurâ...
minimur suâ...
sto habentes...
derogare, im...
ordine, ac cu...
quorum inter...

Quo præse...
pergit hanc...
tum prosequi...
ditionis absq...
Christo ipso f...
Evangelij veri...
dignitate sup...
& quæcumque...
ta & in celo. M...
an Presbyteri...
confessiones...
solvunt, ex p...
authoritate...
monis nostri...
ritate ipsius...
cationis, &...
mittere, nisi...
us potest illo...
tribuere? C...
de Respon. ex...
in sua ordinat...
accipiunt.

Sed quæ...
communicat...
Ordine disti...
plicatur, ni...
subjectio su...
Christo inst...
non videtur...
ad Christum...
hi, vel illi...
one, ex inst...
Christus Ec...
Provisionis,